

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 1 óra . . . . . 50 K Félévre . . . . . 220 K
 3 óra . . . . . 110 K Egész évre . . . . . 440 K
NYES PÉLDANY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlósy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Az alkotmány védelme

A nemzet a könnyen végzetessé válható puccskisérlet hatása alatt áll még mindig és a meglepetés első óráit éli által. A lelkeken ott ül az ingadozás és a bizonytalanság deprimáló érzése, s az a keserű valami, ami inkább hasonlítható a kínos csalódáshoz, mint az őszinte sajnálkozáshoz. Csak az állapítható meg teljes határozottsággal, hogy erre a fiaskóval végződött király-epizódra nem volt szükség sem IV. Károlynak, sem a magyar nemzetnek. De még azoknak sem, akik akár tulhajtott lojalitásból, akár a kezdeményezés esábitó varázsa alatt az egészet megrendezték. A nemzet azonban egy nagyon fölemelő és értékes tapasztalattal gyarapodhatott a közelmúlt események kapcsán. Azzal tudniillik, hogy az egyedül helyes utat járja konszolidációja és jövődő föltámadása felé. Ebből az értékes tapasztalatból, melynek legközvetlenebb hatása a zürichi valuta-javulás. kell, hogy levonja magára nézve azt a logikus következtetést, hogy hasonló esetek ellen máris és jóelőre védekeznie kell. Védekeznie kell pedig nem fiktív intézkedésekkel, hanem erőteljes és céltudatos törvényekkel. Körül kell bástyáznia, meg kell védenie a nemzet ezeréves alkotmányát úgy, hogy azt sera kiátszani, sem elmellőzni soha többé ne lehessen. Törvénybe kell iktatnia azokat az alkotmánybiztosítókat, amelyek későbbi csalódásoktól megkímélhetik a nemzetet és amelyek egybe fűzik, egybeforrasztják a korona viselőjét az ország népével. Az angol magna charta alig két évvel idősebb Endre király aranybulla-jánál, de biztosítók és elhatároló bástyák tekintetében messze elmarad mögötte. Pedig a magyar nemzetnek százszor és ezerszer több oka volt, vagy lehetett volna mindig alkotmányát védősáncokkal körülvennie. Történelmének lapjai a mohácsi veszedelem óta alkotmányáért és szabadságáért vívott hősi küzdelmekkel vannak teleírva, — melyek talán mind nem kerülnek oda, ha gyöngé pillanataiban fel nem adja Istentől nyert jogait és el nem alkudja hősök vérével megszentelt szabadságát.

Komoly veszedelmeket, újabb nemzetpusztító véres harcokat kell elhárítania a nemzetgyűlésnek sűrűszen. Törvénybe kell iktatnia mindenekelőtt a nemzeti királyság alapelveit és kidomborítania azokat a komoly biztosítókat, amelyek az ezeréves magyar alkotmányt kell, hogy körülvegyék. Azután nyugalmat és csendet kell teremtenie e kérdésben mindaddig, amíg a végleges megoldásra alkalmas idő el nem érkezik. Lehetetlenné kell tennie, hogy egyes temperamentumos és türelmetlen csörtetők a közelmúltéhoz hasonló kínos és veszedelmes helyzetbe sodorják az országot!

Teleki a király-jövetel előzményeiről

A terv külföldön született meg - Köszönet a nemzetgyűlésnek

A nemzetgyűlés ülése

Budapest, apr. 6. A nemzetgyűlés mai ülését egy negyed 12 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Az előző előterjesztések után felolvassák az, indítványkönyvet, amelybe Rassy Károly jegyezt be két indítványt. Az elsőben kimondani kívánja, hogy a király beutazásának előidézőit és a felelőtlen tényezőket haladéktalanul derítsék ki és ennek végrehajtására 9 tagu parlamentti bizottságot küldjön ki a Ház. A másik indítványa az, hogy a kormány az alkotmányjogi kérdések tisztázására 80 napon belül törvényjavaslatot terjesszen a Ház elé. Azután felolvassák az interpellációs könyvet, melybe 10 interpellációt jegyeztek be, melyekre fél 2-kor térnek át.

Teleki Pál gróf miniszterelnök emelkedett ezután szólásra:

— Tisztelt Nemzetgyűlés! Azokhoz, amiket tegnap előterjesztettem, még a következőket szeretném hozzáfűzni: Elsősorban ahhoz a bejelentéshez, hogy a király Szombathelyt elhagyta, pótlásul azt a bejelentést kívánom megtenni, hogy a király vonata tegnap delután 4 órakor átlépte a magyar határt. Rövid vonásokban ismertetni kívánom, hogy hogyan következett be ez az esemény? Mindenekelőtt leszögezem, hogy a király a maga elhatározásából érkezett az országba. Mikor Szombathelyt tárgyaltunk az osztrákokkal a visszautazásra vonatkozólag, ugyanakkor érdeklődtem, hogy ki adhatta a királynak ezt a tanácsot? Tapasztalataimról is megerősíthetem, hogy a király jövetel terve külföldön született meg. Mi, akik az első pillanattól kezdve ott voltunk, már a helyszínen konstatálhattuk, hogy mindenre a legnagyobb meglepetés volt a király megjelenése. Beszél azután a külföldi sajtó azon igyekezetéről, amellyel Magyarország konszolidációjának útját akarja állni. A különféle sajtóközlemények legnagyobb számban rosszakarátu koholmányok voltak. Az eseményekre visszatekintve megállapíthatom, hogy a királyt félrevezették azokkal az információkkal, amelyeket az ország mai helyzetéről eléje tártak és saját magának kellett meggyőződnie arról, hogy az országban egész más a helyzet, mint ahogyan őt arról informálták.

— Nekem — mondotta a miniszterelnök — csak utólag lehetett őt a valóságnak megfelelően orientálnom. Megállapíthatom, hogy úgy a mi előadásunkból, mint a saját meggyőződéséből, de maga határozta el magát arra hogy elragyja az országot. Ezt minden esetre le akarom szegezni azokkal szemben, akik neki azt a tanácsot adták, amellyel nemcsak az országnak, de a királynak is ártottak.

— Nem lett volna szabad nekik a fokozatos előhaladást várattalau eseményekkel vesztélyeztetniük. Ez volt az, amit a királynak is megmagyaráztam, s aminek következtében saját maga határozta el eltávozását. Elhatározására különösen döntő hatással volt a nagykövetek tanácsának állásfoglalása. (Felolvassa a jegyzéket, melyet mi már a tegnapi számunkban ismertettünk, s amelyet nagy zaj és ellentmondás követett a Ház minden oldaláról a jegyzék felolvasása után).

— Ez a körülmény volt az oka, hogy a király elhagyta az országot. Saját elhatározásából ment el. Én ezt a külső nyomást nem tartom jogszerűnek. Köszönetemet fejezem ki a nemzetgyűlésnek, hogy nyugalmával és ma-

gafartásával nem engedte, hogy az események idő előtt nyilvánosságra kerüljenek. Köszönetet mondok azonban e helyről a svájci szövetség-tanácsnak is, mely lehetővé tette, hogy a király Svájcba utazhassék. . . . A miniszterelnök nagy tetszéssel fogadott beszéde után.

Gratz Gusztáv külügyminiszter külpolitikai szempontból ismerteti IV. Károly beutazását. Rámutat arra, hogy a kis antant olyan egyezményt létesített, amely szerint a Habsburgok visszatérését casus belli-nek fogja tekinteni. Románia követe pedig külön kijelentette, hogy IV. Károlynak Magyarországon való maradása a külföld feltétlen beavatkozását vonja maga után.

— A király — mondotta, — már ide érkezésekor kijelentette, hogyha Magyarországot súlyos veszedelem fenyegeti az ő ittlétével, azonnal elhagyja az országot (A közép és a baloldal zajosan élteti a királyt. Az elnök folytonosan csezenget.) Ehhez a saját elhatározásához járult hozzá a nagykövetek tanácsának április elsején hozott állásfoglalása. (Felkiáltások a baloldalon: — Jó napot választottunk!) A király azonnal késznek nyilatkozott a magyar határ elhagyására, amint meggyőződött arról, hogy ittléte veszedelemmel fenyegeti az országot.

Egyébként kijelenthetem, hogy az egész idő alatt a király nem tette kockára a nemzet érdekeit. A magyar trón betöltésének joga a magyar nemzet belső ügye és amennyiben IV. Károly összefüggésben volt a magyar trón betöltésével, jogilag egyedül és kizárólag a magyar nemzet van hivatva az ebből folyó kérdések elbírására. Beszél a cseh és jugoszláv kormány eljárásáról, majd Benes demokráciájáról, mely egyenes arcucsapása a demokráciájának. Azután így folytatja:

— A nagyhatalmak tanácsának eljárásában nem az a fenséges szellem nyilatkozik meg, amely az angol és francia történelemben mindenkor megnyilatkozott, hanem egyenesen balkáni szellem. Remélem, hogy Anglia és Franciaország ki fog kerülni ebből az eltévelyedésből s akkor módot fog nyújtani nekünk arra, hogy magunk rendelkezünk ömagunkkal.

— Azok a fenyegetések, amelyek a legutóbbi időben bennünket értek, még a békeszerződés szövegének is ellenmondanak. A népszövetségi okmány pedig kizár minden háborúval való fenyegetést. Egy fél sem kezdhet háborút a népszövetség megkérdése nélkül. Akkor is csak a tanácskozások megkezdése után 3 hónappal indíthatók meg a hadműveletek.

Miként lehetséges az, hogy olyan államok, amelyek büszkén vallják magukat a népszövetség tagjainak, sőt alapító tagjainak, úgy cselekedjenek, amely cselekedetekkel a népszövetség egész eszméjét arcucsapják. A civilizációnak nem felelhet meg, hogy egy kis nemzetet lefegyverezzenek, s azután megfosszák attól a lehetőségtől, hogy a maga szűkre szabott otthonában maga rendezkedjék be. Ezeket az észrevételeimet tartottam szükségesnek előadni a nemzetgyűlés előtt.

— A magyar szent korona egysége és részeinek egymástól való elválaszthatatlansága soha sem volt annyira a lelkem előtt, mint ezekben a válságos napokban. Ez a mi fejlődésünk egyenes biztosítóka és belső megerősítésünk igazi alapja. (Hosszantartó zajos éljen-

7. hó
10
hel
nd

zés és taps a Ház minden oldalán. A külügy-minisztert számosan üdvözlék, köztük Apponyi és Andrássy grófok. A kiszagzák szótlanul nézik a jelenetet.

Az elnök 5 perc szünetet rendel el.

Szünet után Rassay Károly sürgős interpelláció keretében indokolja meg IV. Károly beutazásával kapcsolatos két indítványát s a Ház áttér az interpellációkra, melyek során **Tasndi-Kovács József** intéz kérdést a földművelésügyi miniszterhez a földbirtokreform sürgős végrehajtása tárgyában. Nagyatádi Szabó István megnyugtató válasza után a nemzetgyűlés délután fél 3 órakor véget ért.

Az új lakásrendelet

A Budapesti Közlöny április 3-iki számában megjelent a magyar miniszteriumnak 2300—1921. M. E. számú rendelete a lakásügy rendezéséről. A várva várt lakásrendelet terjedelme 60 §-ból áll és hatályon kívül helyezi az eddig kiadott összes rendeleteket, lényeges változást azonban még nem sokat tartalmaz.

A felmondás korlátozására vonatkozó rendelkezések csaknem teljes egészükben változatlanul maradtak. Béremelésnél korlátozás újra a **kislakások** tekintetében van, de ezeknél 50%-os béremelést engedélyez az 1917. évi november 1-én fizetett lakbér alapján a legközelebbi felmondási időszak lejártával.

A lakások szabadforgalmára való átmenet a rendelet elején, a 2. §-ban nyilvánul meg. Eszerint minden *újnan épült és lakhatóvá tett épületre és épületrészre ezenfelül nem fog kiterjedni a lakásrendelet hatálya, tehát a tulajdonosa szabadon rendelkezik az ilyen épületekkel bérbeadás, bérmegállapítás és felmondás tekintetében egyaránt*

A háztulajdonos az új rendelet értelmében feltétlenül *kijelölési jogot* nyer az esetben, ha a megüresedő lakást saját maga, vagy felvagy leendő ágbeli rokona kívánja elfoglalni, feltéve, ha a lakás megüresedését szabályszerűen bejelentette és a javaslatba hozott egyén helyben lakásra jogosult és indokolt lakásszükségét az illető lakás meg nem haladja.

Hatósági igénybevétel esetei is általában azok, amelyek eddig voltak. Lényeges újítás ezen téren, hogy *részlekvírdálsnak csak végső esetben ad helyet, de normát állít fel az igénybevett szenvedőnek indokolt lakásszüksége megállapítása tekintetében. A mellékhelyiségek közös használatának elrendelését az új rendelet kifejezetten eltiltja.*

Jogorvoslatnál újítást hoz be, hogy fellebezésnek helye nincsen a lakáshivatal határozata ellen, csak az igénybevett szenvedő élhet panasszal annak eldöntése végett, hogy az igénybevett helyiség igénybevehető-e? A panaszok felett a törvényszék egyik tanácsa dönt, de az eljárás folyamán új bérlet ki nem jelölhető.

A *bérmegállapítási* ügyek a kir. járásbíró hatáskörébe lettek utalva.

Büntető rendelkezések között az új rendelet 6 hónapig terjedő elzárást és 2000 K-ig terjedő pénzbüntetést állapít meg.

Ezenfelül az új rendelet számos bejelentési kötelezettséget állapít meg úgy a bérbeadásra jogosult, mint a bérlet részére, amelynek elmulasztása éppen az illetőkre jár sok hátránnyal.

Az új rendelet 1921 április 10-ével lép életbe.

Dr. Sebess Jenő.

Zita szerepe

Lausanne, apr. 6. (N. St. t. j.) A házkutatás alkalmával, melyet Pottera rendőrfelügyelő egy őrmester segédletével eszközölt a Prangins-villában, Zita kijelentette, hogy férje március 24-ikén reggel utazott el Pranginsból. *Az utazási előkészületeket ő maga tette meg és férje szándékáról egyedül csak neki volt tudomása.*

Szemérmellett hamisítást követnek el a csehek a népszámlálásnál a Felvidéken. Már az adatok gyűjtésénél terrorizálják a magyarokat s a reformátusokat oroszoknak írják be. Sok népszámlálóbiztos azt, aki csak magyarul tud írni-olvasni, analfabétának jegyzi be.

IV. Károly Luzernbe utazott

A külföld a visszatérés ellen

Páris, apr. 6. Havas ügynökség jelenti: A francia kormány távol áll attól, hogy IV. Károly visszatérését kedvezően befolyásolja, sőt ellenkezőleg tovább ment és minden erejével ellenszegült annak. Ezt bizonyítja az a lépés is, amidőn a nagykövetség tanácsának azt javasolta, hogy a Habsburgok visszatérését akadályozza meg.

Bécs, apr. 6. Az Arbeiter Zeitung jelenti, hogy IV. Károly király útját incidens zavarta meg. Vonatát a Mura-Bruckban feltartóztatták, mert az állomást munkások szállták meg.

Bazel, apr. 6. Mura-Bruckból jelentik, hogy IV. Károly király vonata egy negyedóra múlva folytatta útját. *A király Luzernbe megy* A svájci kormány ott adott ugyanis a királynak tartózkodási engedélyt.

London, apr. 6. A Reuter-ügynökség jelenti: Az antant-hatalmak semmi körülmények között nem hajlandók a Habsburgok restaurálását megengedni.

Illetékes helyen nyert értesülés szerint Olaszország és a kis antant értesítették Horthy Miklós kormányzót, hogy ha IV. Károly király csütörtökig nem hagyja el Magyarországot, megkezdik a hadműveleteket. A kis antant biztosítókat követelt a Habsburgok restaurációja ellen.

Belgrád, apr. 6. A tegnapi minisztertanács behatóan foglalkozott a budapesti eseményekkel. A minisztertanács szükségesnek látta a katonai előkészületeket megtenni, amelyeknek a magyar határ megerősítése a célja. Végleges megállapodás nem történt, hanem bevárják a párisi választ.

Róma, apr. 5. A Vatikán hivatalos lapja, az „Osservatore Romano”, tiltakozik az ellen, a hír ellen, hogy a Vatikánnak előzetes tudomása lett volna IV. Károly király visszatéréséről, illetőleg elutazásáról.

Prága, apr. 6. Benes esch külügyminiszter a nemzetgyűlés tegnapi ülésén közölte, hogy a cseh kormány közölte a magyar kormánnyal, hogy ha IV. Károly király nem tűnik

el Magyarországról, megteszi e szükséges lépéseket.

— IV. Károly kalandja — mondotta, — bizonyítja, hogy Középeurópa demokráciája vesztélyben van. Néhány kalandor most az egész magyar nemzetet válságos helyzetbe juttatta és ezt hosszú ideig keservesen fogja Magyarország érezni.

München, apr. 6.

Grätz, apr. 6. A különvonat, amely IV. Károly királyt viszi, 7 óra 5 perckor érkezett Grätzba s Bruck felé távozott.

Bukarest, apr. 6. IV. Károly Budapestre való érkezése nagy izgalmat keltett Romániában. Take Jonescu kijelentette a kamarában, hogy a budapesti jugoszláv, esch és román ügyvivő demarsot nyújtott át a magyar kormánynak. A román kormány minden utasítást megadott a budapesti képviselőjének s azt is, hogy szükség esetén a román misszió azonnal hagyja el Magyarországot.

KIS HIREK

Csökkentették a munkabéreket a newyorki hajóstársaságok 14,000 főnyi munkásuk beleegyezésével. A béreket 10 százalékkal szállították lejjebb.

Rengeteg péna halmozódik fel a bankokban, különösen Budapesten, mert a közönség így akarja megtakarítani a küszöbön álló pénzkicserélésnél az 5 százalékos levonást.

Bolsevik Kató lett a neve a degenerált gróf Károlyi Mihály feleségének, akinek naplóját megtalálták a fizetési hatóságok a házkutatás alkalmával. Kiderült abból, hogy ez a félkegyelmű ember milyen sötét célok érdekében vitte a magyarságot a végromlás szélére.

A Merkur szállóbeli tragédia a bíróság előtt

Két évi börtönre ítélték Csizsár Margitot

(Zárt tárgyalás)

Véres szerelmi dráma játszódott le a múlt év október 4-én hajnali három órakor a Hatvan-utcán levő Merkur-szállóban. Csizsár Margit 22 éves sárándi leány revolverrel rálőtt Keserü Vince próbacsendőrrre, akivel már előzőleg szerelmi viszonyt folytatott, mivel nem akarta feleségül venni. Keserü a lövés következtében két nap múlva meghalt a kórházban. Csizsár Margit először azt állította, hogy Keserü öngyilkosságot követett el, majd a rendőrségen beismerő vallomást tett, amit az ügyészségen ismét visszavont. Ellene szolt azonban Keserü Vince vallomása is, amit halála előtt tett s amelyben azt vallotta, hogy Csizsár Margit lötte le őt, amikor elakart menni tőle.

Az ügyészség gyilkosság büntetével vádolta Csizsár Margitot, akit ma vont felelősségre a debreceni kir. törvényszék **Bényey Gyula** elnöke alatt álló büntető-tanácsa. A vádhatóság képviselőjében **Mező Sándor** kir. ügyész ült az ügyészi asztalnál, míg a védelmet **Kardos Samu** ügyvéd látta el.

Kévéssel 9 óra után nyitotta meg az elnök a tárgyalást. A szabadlában levő Csizsár Margit leül a vádlottak padjára. Ugyanis a bíróság 50 ezer korona óvadék ellenében szabadlára helyezte.

— Csinos, fehérbőrű leány, igazi falusi szépség. Fekete kendő, fekete bársonykabát van rajta s olyan jól áll neki. Meglepően nyugodtan, higgadtan viselkedik. Nem sír, nem csinál jeleneteket.

Az általános kérdések után Dr. Kardos Samu a védelem nevében kéri a zárt tárgyalás elrendelését és a hallgatóság kizárását, mivel a tárgyalás folyamata alatt a közérkölcset érintő dolgok is előfognak fordulni.

Mező kir. ügyész a maga részéről hozzá

járul a zárt tárgyaláshoz, amit a bíróság el is rendelt. A hallgatóságot kizárják, csupán a vád és védelem által megnevezett két két bizalmi férfi maradhat a teremben.

Az egész tárgyalás zárt volt, csupán az ítéletet hirdették ki nyilvánosan. A bíróság kihallgatta **Roncák Jenő** dr. rendőrkapitányt, dr. **Csige Sándor** rendőrfogalmazót, **Kovács Péter** detektívet, **Nagy Endre** őrmestert, **Szabó István** polgári rendőrt, **Hamburger Aront** és feleségét a Merkur szálló tulajdonosát, **Zsák Endrét**, **Milák Erzsébet** apólonőt, **Leitner** tábori lelkészt, **Keserü Lajos** csendőr tiszthelyettest, az elhunyt fivérét, **Csizsár Józsefnét**, a vádlott anyját, **Friedmann Dezső** orvost, **Nyíri Ilona** varrónőt, majd a fegyverszakértőt és dr. **Horváth Artur** törvényszéki orvost. A perbeszéd után kihirdette a bíróság az ítéletét. **Bűnösnek mondták ki Csizsár Margitot erős felindultságban elkövetett szándékos emberölés büntetésében s ezért két évi börtönre mint fő, és 5 évi hivatalvesztésre, mint mellék büntetésre ítélték.**

A büntetésből négy hónapot vett kitöltőnek a bíróság. A bűnelként őrzött revolvert és töltényeket lefoglalja a bíróság, míg az elhunyt zöld zubbonyát, amely ott feküdt a bíróság asztalán s rajta egy kis lyuk és folt, a golyó nyoma, a halott hozzátartozóinak adják ki. Az ügyész súlyosbításért, a védő enyhítésért, illetőleg felmentésért fellebezett.

Elnök a vádlotthoz: Hát maga?

Vádlott: Bűntelennek érzem magam, hát fellebeztek!

Az ügyésznek az elítélt letartóztatására irányuló kérelmét elutasította a bíróság, így Csizsár Margit továbbra is szabadlában marad az óvadék ellenében.

NAPI HIREK

Mint rémlátomás

jelent meg rabló ellenségeink hunyorgó szeme előtt a magyar szent korona ősi fénye. A koncon ragódó ebek szűkölve morognak a magyar nemzeti erő és egység szimbolikus szent jelvényére, mely magába foglalja és megtestesíti egy vérrrel szerzett és ezer éven át vérszében-
viharban fentartott hazának örök egységét és sérthetetlenségét. Ennek a szent koronának fiai milliószáma szenvednek ellenséges idegen rab-
ságból csak a bezárt börtönök vasrostélyos ablakain át vethetik áhítatos tekintetüket a szent ereklye drága képe felé. Szent István koronájának fényét a viharos századok folyamán hosszú időre mesterségesen elhomályosították. Viselői nem egyszer nyomasztó tehernek érezték homlokukon. mert fejükre más koronát is illesztettek. De a nép, a szent korona gyermekei érezték, tudták azt, hogy a dicsőséges jelvénynek épen az adja meg büvös fényét, hogy az ő akaratjukból, a nemzet szabad elhatározásából ékesíti a kiválasztott főt. Tudjuk, hisszük és valljuk, hogy el fog érkezni az az idő, amikor régi dicső fényében fog újra felragyogni a szent klenódiám, s büvös erejével visszahódítja kegyetlenül elszakított véreinket.

A villamosáram-szolgáltatás holnaptól kezdve délután 3 órakor kezdődik és tart este 11 óráig. Motort este 7-8-ig nem szabad járni. Miután a szénzállításban rövidesen járulás várható, ez az áramkorlátozás előrelátólag nem fog sokáig tartani.

Elemi oktatásunk márciusban. A királyi tanfelügyelő március havi jelentése beszámol arról, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanfelügyelői körlátogatások rendezése tárgyában rendeletet bocsájított ki. A kultuszminiszter engedélyt adott, az iskoláknak a Tével bélyegei, levelezőlapjainak terjesztésére, továbbá a vakok részére való gyűjtésre. A katonai tőrparancsnokság részéről megkeresés történt az írni- és olvasni nemtudó katonák részére felállítandó analfabéta iskolák felállítására tárgyában. A megkeresésre vonatkozólag a tanfelügyelő jelentése szerint a szükséges intézkedéseket megteszte.

Igazolták a menekült tanítókat. A városi tanács a debreceni iskolákban alkalmazott menekült állami tanítók ellen, a proletárdiktatúra alatti magatartásuk tekintetében a megjelent vizsgálat alapján, kifogást nem talált.

Fenyus Zoltán múltái. A szerencsétlenül járt nehéz testimunkás keresztény magyar szomorú sorsa egyre szélesebb rétegekben kelt részvétet és kezdi adakozásra bírni a jószívű embereket. A mai postával a következő levelet kaptuk: „Tekintetes Szerkesztőség! A Hajdúföld szombati számában olvastam, hogy egy szegény bajtársunknak, azaz felebarátunknak, Fenyus Zoltánnak a vonat mindkét lábát levágta... Én tudom, hogy mi az, mikor valakinek jó lába volt és elveszti azt. Én is **hódírokkant** vagyok, bal lábam egész főntről hiányzik. S én is szegény vagyontalan vagyok, de mégis erősebbnek tartom magam a szerencsétlenül. Ezen célból Fenyus bajtársamnak küldök 30 koronát múltáinak beszerzési költségeihez. Én is kérem a többi rokkant bajtársunkat, akik tehetik, hogy ők is segítsék szegényt. Maradtam tisztelettel hű olvasójuk: **Tacsi Sándor** rokkant tiszthelyettes.” — Aki derék katona volt a harcúterén, az a polgári életben is nemesen érző, becsületes ember lehet! A szerkesztőségi asztal mellől szorítunk kezét **Tacsi Sándor** tiszthelyettesével és köszönjük nagylelkű adományát. Hisszük, hogy példája követőkre talál!... Ugyancsak a mai postával küldött be hozzánk e célra 50 koronát **Antulfy József** könyvkereskedő. A gyűjtést folytatjuk.

Közel másfél millió munkanélküli van Olaszországban, a munkügyi minisztérium legújabb kimutatása szerint.

A debreceni szarvasmarha vásár. A keddi szarvasmarha vásárra a beérkezett hivatalos jelentés szerint 200-250 darab vegyes szarvasmarhát hajtottak föl. A felhajtással szemben a kereslet lanyha volt most is. Az adásvétel leginkább szemre történt, de volt sok kilonkénti vásár is. A kilonkénti árak élősulyban a következőképpen alakultak: **Őr 30-32 korona, tehén 22-30, borjú 24-28 korona.** A lóvásáron is árhanatlás mutatkozott, a felhajtással szemben a kereslet itt is csekély volt.

Budapestten állandó követség fogja képviselni Belgiumot. A követség vezetőjét már ki is nevezték s a napokban megkezdí működését.

Eljegyzések. Biró János-Nagy Julianna, Herakovits Miklós-Gutfreund Margit, Mészáros Béla-Basik Julianna, Nagy Sándor-Kisjuhász Margit, Tóth János-Tóth Eszter, Bosa Bálint-Kovács Eszter.

A fegyelmi választmány ülése. A tegnap délután ülésező közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya tárgyalta P. Nagy Zoltán városi zene iskolai tanár fegyelmi ügyét. A fegyelmi választmány Kölesy Sándor dr. tb. főügyész indítványát elfogadva, a fegyelmi eljárás abbahagyását és a határozatnak 15 nap alatt bekövetkező jogerőre való emelkedése után P. Nagy Zoltán állásába való vissza helyezését rendelte el. A fegyelmi választmány tárgyalta még Molnár Jenő világitási vállalat alkalmazottjának a fegyelmi ügyét, akinek ügyében állásába való vissza helyevése mellett szüntén felmentő határozatot hozott.

Felfüggesztett polgári biztos. A közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya legutóbb tartott ülésén **Potocsán Mihály** v. polgári biztost az oláh megszállás alatt tanúsított magatartásáért állása alól felfüggesztette.

Jótékonycélú előadás a Svetits intézetben. A Svetits-intézeti róm. kath. tanítónőképző segítőköre javára az intézet nagytermében vasárnap és hétfőn délután 5 órakor műsoros előadást rendez. Az estély iránt óriási az érdeklődés, amit a bemutatásra kerülő darabok érdekessége indokol. Rendkívül vonzó **Kozák Jolán**nak **Mi a háza c. irredenta színjátéka**, melyben magyar, rutén, tót Vabák, Mikes K. stb. juttatják kifejezésre az elszakított területek vágyakozását a régi háza után. Nagyon mulatósgos lesz „**Jönnek a Horthy-katonák**” — sztrájkolnak a prepák“ c. mingvégig dalra előadott vigjáték **Utolsó szám Csiki G.**: A nagymama c. vigjáték lesz. A vasárnapi estére már csak néhány jegy van. Helyárak: I. rendű ülőhely 30 K, II. r. ülőhely 20 K. Jegyek a Svetits-intézetben kaphatók.

A husárok új megállapítása

Az 1921. évi március hó 6-án és 13-án életbeléptetett árszabály általános rendelkezéseinek épségben tartása mellett a husfélék árai **április 7-étől** kezdődőleg alábbiakban állapítatnak meg:

I. Sertésfélék:

- 1. Karaj, (töviskes) 66 kor. 2. minden egyéb hus 60 kor. 3. fej, köröm 24 korona, 4. füstölthusnál további 20% 5. máj, tüdő 20 kor. 6. Olvasztási való friss szalonna 72 kor. 7. háj 78 kor. 8. Olvasztott zsír 86 kor. 9. paprikás szalonna 88 kor. 10. hurka 36 kor. 11. friss kolbász 92 kor. 12. füstölt kolbász 98 kor. 13. száraz kolbász 124 kor. 14. sajt 74 korona.

II. Marhahus félék:

- 1. Borjúhus 54 kor. 2. borjúmáj 28 kor. 3. borjú tüdő 16 kor. 4. marhahus 44 korona, 5. marhamáj 24 kor. 6. marha tüdő 16 kor. 7. Növendék marha 38 korona.

Ezen árszabály kifüggesztendő.

Árvizsgáló bizottság.

A DEAC táncestélye. A Debreceni Egyetemi Athletikai Club április 10-én este 8 órai kezdettel a „Bika” dísztermében műsorral egybekötött zártkörű táncestélyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Prolegus. Elmondja: **Szatay György.** 2. Műdalek. Eneklő: **Péczei Sándor.** 3. Ritmikus torna. Bemutatja a DEAC tízes csapata. 4. Magyar nyelv. Szavalja: **Papp Sándor.** 5. Onody Sándor előadása. 6. A tordai hasadék Tréfa. Előadja: ifj. **Szoboszlay Sándor, Miskolczy György, Mikocz János és Lengyel József.** Konferál ifj. **Liszt Nándor.** Személy-jegy 50 korona. Páholy (4 személyre) 200 korona. Jegyek a meghívó felmutatása mellett előre válthatók **Springer József** könyvkereskedésében (Főposta mellett) és a **Bodogh-féle** eukrászában. Felülfizetések tekintettel a nemes célra, köszönettel fogadtatnak. Az estélyen **Magyar Imre** és zenekara muzsikál.

Házasságkötések. Gantner Jenő-Kiss Kornélia, Nagyterez Kálmán-Pap Mária, Toth Ferenc-Székely Róza, Bereczky István-Csáti Mária, Molnár József-Sámuel Mária, Györfi Lajos-Juhász Rozália.

Debrecen közbiztonsága. Sághy Lajos rendőrfőtanácsos, a magyar királyi államrendőrség debreceni főkapitánya, a legutóbb tartott közigazgatási bizottság ülésén Debrecen közbiztonságát illetőleg a következőket jelentette. Március havában a debreceni államrendőrséghez összesen 1564 ügydarab érkezett be. Ezek közül 975 ügydarab idegen hatóságok megkeresése, 589 pedig helyi keletkezésű büntígy volt. A bünessélekményeknek több, mint fele 353 lopás, jogtalan elsajátítás és 1 rablás volt. Debrecenben március havában 15 ügyilkossági kísérletet követtek el. Március hóban a rendőrfőkapitánysághoz 55 gyűlést jelentettek be, melyet valamennyit engedélyeztek.

Az amerikai magyarság — Magyarországról. Az amerikai magyar lapokban **Himler Márton** newyorki magyar bankár felhívást intéz az Ujbazában élő magyarokhoz, melynek minden sora lelkes honszeretettől van átítatva. Többek között azt mondja: „Mentsük meg szülőföldünket! Csináljuk meg mi amerikai magyarok Magyarország jegybankját és helyezzük szülőföldünk pénzrendszerét, elsőnek Európában, **arany valutára!**” — Erre a lelkes és hazafias magyar érzésre valló tervre **Saterényi József** és **Korányi Frigyes** bárók, mint a Magyar Tőzsde megjegyzi, — azt mondják ugyan, hogy egyelőre kivihetetlen, mert annak első feltétele a valuta stabilizálódása, ami viszont csak évek múlva remélhető, — jellemző az mégis az idegenbe szakadt magyarság törhetetlen hűségére és a hazájukhoz való nagyragaszkodására...

A regény a világirodalomban. Felhívjuk olvasóink figyelmét arra az érdekesnek ígérkező 6 előadásra, amelyet **Dr Hankiss János** egyetemi magántanár tart április 11-től kezdve hetenként hétfőn és esütörtökön 5-6 a kollégiumban **Beléptíjegy** az egész előadás sorozatra 70 K, pedagógusoknak és tanulóknak 40 kor. Jegyek **Springernél, Piac-utca.**

Hirdetmény. Felhívattak mindazon nyugdíjas pos a- és távirtdalkalmazottak, kiknek a kedvezményes tűzifa-igazolványuk birtokukban van, hogy azt a debreceni I. sz. postahivatal főnöki irodába mielőbb beadni sziveskedjenek az elmaradt kedvezményes tűzifa árának megtérítése végett. **Postafőnökség.**

Korpa utalás. A gazdasági egyesület tagjai részére korpát utal. A korpa utalványok a gazdasági egyesület titkári irodájában átvehető a hivatalos órák alatt. Az utalt korpa a Hungária malomban vehető át.

Halálozások. Nánási Ferenc 45 éves, Gődény György 2 éves, Major István 60 éves, Szabó Mária 2 hónapos, Tiba János 1 napos, Vértési Sándor 1 napos, Juhász Zsófia 2 hónapos, Nagy Lajosné Zöld Zsuzsanna 52 éves, öz. Varga Lajosné Csibrik Anna 55 éves, Szacsuri Mihály 14 hónapos, Tassi László 8 hónapos, öz. Varga Jánosné Horváth Zsuzsanna 92 éves, Kis Jolán 28 éves, Matkó Sándor 8 hónapos, Vigh Ferenc 60 éves, öz. Kanál Jánosné Kovács Zsófia 70 éves, Mészáros Anna 15 napos.

Mindennemű gazdasági és malomgépjavításokat, Autogénhegesztést, Csepítőgépeket, Locomobilokat veszünk eladunk és javítunk. Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszünk. Telefon inter. 9-34

Nagy gépjavitó ipartelep! VÉRTESY TESTVÉREK Debrecen, Hatvan-utca 53.

Flaj 10
h
m

— **Esik a butor ára is.** A valuta javulása már a butoripar terén is öröndetesen érezteti hatását, amennyiben a kész butor ára újabbban 30 százalékkal csökkent. Egy hálószobáért például, amely napokkal ezelőtt még 15 ezer koronába került, ma már csak tízezer koronát kérnek. A butorgyárakban nagy készletek felkúsznak, főleg az ugynevezett kommerce-árakban, miért is újabb áresések várhatók.

— **A törvényszéki fogház a múlt hónapban.** Gergics Károly királyi főügyész helyettesnek a debreceni kir. törvényszék március havi állapotáról szóló jelentése szerint február hó végével fogva maradt 282 férfi és 55 nő. Ezekhez márciusban jött 106 férfi és 35 nő. Március hónap folyamán kiszabadult 87 férfi és 23 nő, így a hó végével fogva maradt 301 férfi és 67 nő, akik összesen 11,211 napot töltöttek fogházban, úgy, hogy az átlagos napi létszám 361 volt. Az előbbi havhoz viszonyítva a létszám emelkedést mutat. Fogymileg büntetve volt a raboknál 2 férfi; meghalt 2 férfi. A rabmunka eredménye 3381 korona 84 fillér volt, mely összegből a letartóztatottaknak 1541 korona 50 fillér jutott osztalékkul. Az általános állapot egyebekben, egymint rend, fegyelem, tisztaság, egészségügy és élelmezés tekintetében kielégítő volt.

— **Kiss Ferenc** női szabó a Molnár Ferenc-cég volt szabásza Debreczen, Piac-utca 56. szám. Urhölgyek szíves figyelmébe! Van szerencsém értesíteni az urhölgyeket, hogy varrodámban úgy angol, mint francia ruhák, kosztümök, felöltők és minden e szakmába vágó munkák legizlésebben készülnek. Szakszerű szabászatot is tanítok.

— **Kis próbából** e hó 9-én, szombaton, a Royal dísztermében a kereskedő és iparos ifjak tanfolyamának kezdete este 6 órakor. Belépődíj 9 korona és a vigalmi adó. Az új tanfolyam e hó 11-én, hétfőn kezdődik. Tisztelettel íj. Schaff János.

— **6-os dobtengely** réz csapágyakkal oladó. Cséplést vállalok. Ebert, Vargakert K. Tóth-utca 5. szám.

— **Kassáról megérkeztek** a gazdasági könyvek Antalffy József könyvkereskedéséből Szent Anna-utca 13.

A tőzsde

Budapest, április 6. (Nemz. St. t. jel.)
Valutapiac ma szilárdabb volt, mint tegnap.

Napoleon 9.40—65, dollár 279, francia frank 29.00, lengyel marka 0.39, német marka 470, osztrák korona 0.45, rubel 125, lei 410, szokol 395, Bécs 42.5.

Zürich, magyar korona 2.10 (meguyítás.)

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban voss **Simon György** DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

* Csütörtökön A) bérletben **A mi falunk.**
* Szombaton megy **A farsang tündére.** Jegyek már előre válthatók.

* **Ohneth regénye** Damaszkusz esillaga Petrovics Szevetiszlav és Lucy Lorraine főszereplésével ma utoljára az Apollóban, holnap pénteken a befejező rész. Az isten ostora kerül műsorra. Jegyelővétel.

* **Whitechapel** 6 felvonásban, a legnagyobb cselekményi kalandor történet. Megkapó és izgalmas szíj, mesteri rendezés. A főszerepeket Hans Mierendorf, Grit Hegesa és Guido Henzfeld játsszák. Bemutatja ma az Uránia. Jegyelővétel.

Művészet.

A **Nyukosz orgona hangversenye.** Kedden délután tartotta meg városunk intelligenciája és a helyőrség tisztikara részvétele mellett a Nyukosz nagy sikerű orgona hangversenyét. Az előadottak mely benyomást kellettek mindnyajunkban s felemelt szívvel távoztunk onnan. **Grazeth** Norbertné úrasszony kitűnő hangjával s művésziessen előadott számaival mely áhítatra inoította szívünket. **Stiaszny** Nándor hegedűművész Bach Adagioját és Lentoját, valamint Mendelsohn hegedűversenyének Andantéját játszotta. Bach: szövevényes

és technikailag nehéz darabjait klasszikus stílusban, mely megértéssel interpretálta. Me dolsohn dallamos örökség szívébe játszotta bele. A mi orgona művésznk: **Hammerstätt** János gyönyörű technikájával ismét remekelt, kiváló pedál játékkal, finom regisztrálásával. Bach C dur Preludióját és Fugáját előadásával újra megmutatta, hogy kiváló mestere hangszerének. Guilmant: Pastorale és Adoratója égig emelte szívünket. Előadásra került még Marcello J. Czeli immense és Töpfer orgonaverseny műve; ez utóbbi különösen technikailag igen nehéz, de gyönyörű szám. Kivételét eléggé dicsérni nem tudjuk. Reméljük, hogy művészeink rövid idő múlva újra fognak bennünket ilyen nemes szép zenei élvezetekben részesíteni.

Rose nyelviskola
Széchenyi-utca 42. sz.

SPORT.

Válogató training mérkőzés. A válogató bizottság elhatározta, hogy minden csütörtökön, így már ma is a válogatott játékosokkal össz traininget tart. Erre való tekintettel felhívom az alább felsorolt játékosokat, hogy ma, délután 4 órakor a DKASE ügétőteri sporttelepén ötvetlenül jelenjenek meg: Alföldy, Csáky János, Nagy Bálint, Poroszlav, Fábry és Ökrös I. DEAC, Szolárszky László, Szolárszky Béla, Németh József, Poloneczky János, Janó, Megyeri Kálmán és Medgyes DVSC, Mértin Lajos, Szolary N. Károly, Papp, Adam János, Rottman, Gatz, Ulakovics DMTK, Gerő Sándor, Simon Ferenc, Tárkányi, Barta Pál, Rott K. DTF, Petruc Ernő, Fried II., Keresztury János, Ökrös III., Thamer DKASE, Kocz DNySC és Gansi, Hall és Jakab NYTVE. — A felsorolt játékosok saját cipőjüket és harisnyát szírukat hozzák magukkal. Ker. kapitány.

A bajnokság állása. A vasárnapi bajnoki mérkőzések után a bajnokság állása a következő: I. DVSC 15 ponttal gólarány 22 : 7, második a DEAC 13 pont gólarány 20 : 9, harmadik KASE 11 pont gólarány 14 : 10, negyedik Kisvárdai SE 10 pont gólarány 20 : 10 ötödik Szolnoki MTE 8 pont gólarány 13 : 17, hatodik DMTK 7 pont gólarány 16 : 12, DTE 7 pont gólarány 13 : 7, DNySC 0 pont gólarány 56 : 3.

Fehéry Ákos meghalt. Gyásza van az egyetemes magyar sportnak; Fehéry Ákos, a magyar válogatott kapitánya, a football bírók legkiválóbbja maga is kiváló játékos. Szombaton meghalt. Tenetése nagy részvét mellett folyt le.

DEAC-Kisvárdai SE és DTE-DEAC bajnoki mérkőzés lesz vasárnap délután az ügétőteri pályán, amit igen nagy érdeklődés előz meg.

Apró hirdetések.

Kerítésfonatok
huzal szeg,
metsző olló,
napi áron kaphatók
Sesztina Lajos
vasúziatében.

Aranyat
mindenféle ezüstöt, brilli-
áncot, gyöngyöt vesz —
Steiner Mihály Hatvan-u.
2 szám. I. emelet.

Forgács István
mődrás
Bádogos-u.

Rövény és Altmann
szűcsök, Piac 42. Pannónia épü-
let. Bármilyen e szakmába vágó
munkákat pontosan és juts-
nyosan készítenek.

Bélyeggyár
és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Koros Sándor
Tűz-szabó üzletében Piac-u. 60.
Saját készítésű elegáns tűzfi-
lányok kaphatók.

Épület
anyagot, teglát, deszkát,
szarufákat, léceket meg-
vételre keresek. Ajánlatot
Vár-u. 8. sz. alá kérem.

Hirdetmény

Debreczen város tulajdonát képező 434 k. hold és 1550 □-l területű Liget, valamint a 473 k. hold és 420 □-l területű Vermes-
oldal elnevezésű városi birtokok nyilvános árverés útján örökáron eladandak.

A városháza kistanácsstermében megtartandó nyilvános árverés határideje f. 1921. év április hó 19-ik napjának délelőtt 9 órája.

A kikiáltási ár k. holdanként 3500 K; az árverési saundékozők az árverés kezdetekor a kikiáltási ár 10%-át tartozik bánatpénzül az árverelő bizottságnál letenni.

Az árverési feltételeket a hivatalos órák alatt a számvévőségnél bárki megtekintheti.

Debreczen, 1921. március 31-én.

A városi tanács.

Árverési hirdetmény

Alólírott bíról kiküldött az 1881 LX. t. c. 102 §-a értelmében közhírré teszi, hogy a hajdunánási kir. járásbírósg 1920 P. 2040—2. sz. végzése következtében 4009 koronára becsült mintegy 3 mm. szémes tengeri és egy amerikai utazóláda Hajdudorogon 515 házszám alatt 1921. év április 11-ik napján néltán 3 órakor bíról árverésen előadásra kerül.

Hajdunánás, 1921. március hó 23. án.

Borus Ferenc,
bírói kiküldött írda
főtiszt.

LEVÉLBÉLYEGEK
Debreceni, Nagyvárdi, Arad és Szegedi román bélyegeket a legnagyobb áron és mennyiségben vásárolok. Ajánlatok ár megjelöléssel **Weisz A.** bélyegkeres. kedése Wien I. Adlergasse 8.

Maga hamis Benedikt Jenő
fogért, aranyért, brilliánsért a legmagasabb napi árat kaphatja
ujjonnan berendezett aranyműves és ékszerész üzletében Piac 72.

Családi házat
keresek megvételeire:
3 szoba mellékhelyiségekkel nagy udvar, kerttel és lehetőleg azonnali beköltözésre. **DEZSŐ LÁSZLÓ**
:: Maróthy-utca 19. szám. ::

Lakáscsere
Atilla-téren levő 1 nagy szoba, konyha, kamra (spájz), pince fűskamrás udvari lakással cselelőrném 2 szobás lakással, közel a központhoz, **Dezső László**
:: Maróthy-utca 19. szám ::

Árverezés

A Vay házban Deák Ferenc-utca 7. sz. alatt elhelyezett és a Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező fa- és vasanyagok közül ki-selejteztet kovácsolt és öntött vas, valamint hulladék faanyagok nyilvános árverésen f. hó 8-án délelőtt 10 órakor lesz megtartva. Városi számvévőség.

Debreczen, 1921. április 6.
KONDOR,
főszámvévő.

HATÓSÁGI G TÁMOGATOTT
NÉPRUHÁZATI GZIKKEK
K ÁRUS TÁSA SIMONFF U. 2.
(városi bérház, volt burgonyaelosztó helyiségben.)
KIÁRUSÍTÁSRA KERÜLNEK:
Munkás bakkancsok,
Női és gyermekcipők,
Fustián, stux bricsesz és pantalló nadrágok,
Férfi és női fehérneműek,
Kanavászok, zephirek,
Férfi ruha fustián és zeig szövetek
A LEGOLCSÓBB ÁRAK MELETT.

Hirdetmény

Az 1919 evre kivetendő jövedelem és vagyon adó, továbbá 1918. és 1919. évekre kivetendő hadinyerés-é adó kiszámítási tervezteteket tartalmazó IV. és VII. kerület (mezősegi) kivetési listástromok 1921. évi április 7-ől, 1921 évi április hó 1-i-ig bezárólag 8 napon át a városi adóhivatalnál közszemlére kité-tvén a től mindensí megtekintheti. Az 1920. évi XXXII. t. c. 22 § a értelmében mindenkinek joga van úgy a saját mint mások adóját illetőleg irasbellelleg észrevételre, amelyet a listástrom közszemlére té-
lelenek utolsó napját követő 5 nap a att a kir. Pérz-
ügyigazgatóságnál kell benyújtani.

Városi adóhivatal.
Debreczen, Ferencz József-ut 59.